

WEB WORKS

مراکز برای کنترل و پیشگیری امراض (CDC) یک وبگاه برای در اختیار قراردادن اطلاعات مربوط به AIDS و HIV دارند. مرورگر وب خود را برای متصل کردن به <http://chemistry.brookscole.com/skoogfac/>. Web Works خود را به کار برد. از Chapter Resource Menu را انتخاب کنید. بخش فصل ۱۱ را پیدا و روی خط پیوند به وبگاه CDC کلیک کنید. وسیله جستجو در محل CDC برای پیدا کردن صفحات حاوی اطلاعات در مورد آزمون برای HIV را به کار برد. مشاهده خواهید کرد که انواع متعددی از اینمی سنجی برای آزمون HIV مفیدند. این انواع اینمی سنجی چه هستند؟ سپس Google خود را برای جستجوی وب برای این انواع اینمی سنجی به کار برد. چه نوع خواص فیزیکی یا شیمیایی در اینمی سنجی به کار گرفته می شود؟ اصول شیمیایی پشتیبان این روشها چیست؟

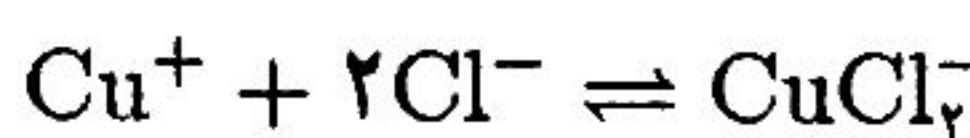
۱۱ سوالات و مسائل

- ۱-۱۱ چگونگی ارتباط غلظت یون سولفید به غلظت یون هیدرونیوم در یک محلول سیرشده با هیدروژن سولفید را نشان دهد.
- ۲-۱۱ چرا فرضهای ساده کننده به روابط جمع یا تفرقی محدود می شوند؟
- ۳-۱۱ چرا غلظتها مولار برخی از گونه ها به صورت چندتایی در معادلات موازنۀ بار ظاهر می شوند؟
- ۴-۱۱ روابط موازنۀ جرم را برای محلولهای زیر بنویسید:
- (الف) $M_{H_3AsO_4} = 20$ ر.
  - (ب) $M_{Na_2HAsO_4} = 10$ ر.
  - (ج) $M_{NaClO} = 500$ ر.
  - (د) $M_{CaF_2} = 25$ ر.
  - (ه) $M_{Zn(OH)_2} = 100$ ر.
  - (و) $M_{BaC_2O_4} = 246$ ر.
  - (ز) $M_{CaF_2} = 78$ ر.
- ۵-۱۱ معادله های موازنۀ بار را برای محلولهای در مسئله ۴-۱۱ بنویسید.
- ۶-۱۱ انحلال پذیری مولار CdS را در محلولی که در آن غلظت $[H_3O^+] = 10^{-1} M$ در مقادیر (الف) $10^{-1} \times 10^{-2}$ و (ب) $10^{-1} \times 10^{-2}$ ثابت نگه داشته شده است محاسبه کنید.
- ۷-۱۱ انحلال پذیری مولار $BaSO_4$ را در محلولی که در آن هیدرونیوم در آن به صورتهای زیر است، محاسبه کنید:
- (الف) $M = 2.5 \times 10^{-1} M$.
  - (ب) $M = 1.5 \times 10^{-1} M$.
  - (ج) $M = 6 \times 10^{-1} M$.
  - (د) $M = 200 \times 10^{-1} M$.
- ۸-۱۱ انحلال پذیری مولار CuS را در محلولی که در آن غلظت $[H_3O^+] = 10^{-1} M$ در مقادیر (الف) $10^{-1} \times 10^{-2}$ و (ب) $10^{-1} \times 10^{-2}$ ثابت نگه داشته شده است محاسبه کنید.
- ۹-۱۱ غلظت CdS را در محلولی که در آن $[H_3O^+] = 10^{-1} M$ در (الف) $10^{-1} \times 10^{-2}$ و (ب) $10^{-1} \times 10^{-2}$ ثابت نگه داشته شده است محاسبه کنید.
- ۱۰-۱۱ انحلال پذیری مولار MnS (سبز) را در محلولی که در آن $[H_3O^+] = 10^{-5} M$ در (الف) $10^{-5} \times 10^{-2}$ و (ب) $10^{-5} \times 10^{-2}$ ثابت نگه داشته شده است محاسبه کنید.

- (ا) SO_4^{2-} برای جداسازی Ba^{2+} و Ag^{+} در محلولی که در آغاز $M = ۲۰$ ر. نسبت به هر یک از دو کاتیون است. K_{sp} برای آغاز $M = ۵۰$ ر. نسبت به Sr^{2+} و Ba^{2+} است.
- (ب) OH^- برای جداسازی Be^{2+} و Hf^{4+} در محلولی که در آغاز $M = ۱۰$ ر. نسبت به Hf^{4+} است.
- (ج) IO_4^- برای جداسازی In^{3+} و Tl^{+} در محلولی که در آغاز $M = ۲۰$ ر. نسبت به Tl^{+} است. برای $\text{In}(\text{IO}_4)_2$, $K_{\text{sp}} = ۷ \times 10^{-۲۲}$ و برای $\text{Tl}(\text{IO}_4)_2$, $K_{\text{sp}} = ۳ \times 10^{-۱۱}$.
- (د) Ag^+ برای جداسازی In^{3+} و Tl^{+} در محلولی که در آغاز $M = ۲۰$ ر. نسبت به In^{3+} است. برای AgBr , $K_{\text{sp}} = ۴ \times 10^{-۱۶}$.
- ۱۷-۱۱* چه وزنی از AgBr در 200 mL از 100 M NaCN حل می‌شود؟

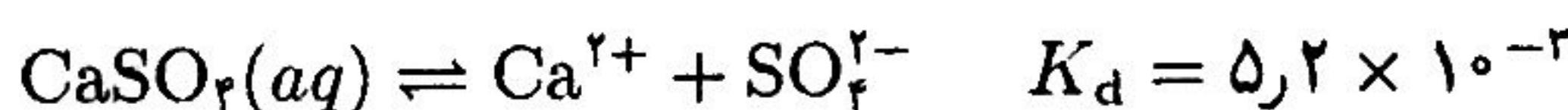
۱۸-۱۱ ثابت تعادل برای تشکیل CuCl_2^- در زیر داده شده است:

$$\beta_2 = \frac{[\text{CuCl}_2^-]}{[\text{Cu}^+][\text{Cl}^-]^2} = 7.9 \times 10^9$$

- انحلالپذیری CuCl در محلولهای با غلظتهای تجزیه زیر چیست:
- (الف) 20 M
- (ب) 10^{-1} M
- (ج) 10^{-2} M
- (د) 10^{-3} M
- (ه) 10^{-4} M

۱۹-۱۱* برعکس برخی از نمکها، کلسیم سولفات تنها به طور جزئی در محلول آبی تفکیک می‌شود:

ثابت حاصلضرب انحلالپذیری برای CaSO_4 برابر است با $10^{-5} \times ۶.۲ \times ۱۰^{-۳}$. انحلالپذیری CaSO_4 را در (الف) آب و (ب) $100 \text{ M Na}_2\text{SO}_4$ محاسبه کنید. علاوه بر این، درصد CaSO_4 تفکیک نشده در هر محلول را محاسبه کنید.

- ۱۱-۱۱* انحلالپذیری مولار pbCO_3 را در محلولی که در ۰°C بافری شده است، محاسبه کنید.
- ۱۲-۱۱* انحلالپذیری مولار Ag_2SO_4 را در محلولی که تا ۰°C بافری شده است محاسبه کنید.
- ۱۳-۱۱* محلول رقیق NaOH به درون محلولی که $M = ۵۰$ ر. نسبت به Cu^{2+} و $M = ۴۰$ ر. نسبت به Mn^{2+} است وارد می‌شود.
- (الف) کدام هیدروکسید زودتر رسوب می‌کند؟
- (ب) چه غلظتی از OH^- برای شروع به رسوب کردن هیدروکسید اول لازم است؟
- (ج) هنگامی که هیدروکسید حل پذیرتر شروع به رسوب کردن می‌کند، غلظت کاتیون تشکیل دهنده هیدروکسید با انحلالپذیری کمتر چیست؟
- ۱۴-۱۱* محلول $M = ۴۰$ ر. نسبت به Na_2SO_4 و $M = ۵۰$ ر. نسبت به NaIO_4 است. به این محلول، محلولی حاوی Ba^{2+} می‌افزاییم. با فرض اینکه HSO_4^- در محلول اولیه وجود ندارد.
- (الف) کدام نمک باریم اول رسوب می‌کند؟
- (ب) غلظت Ba^{2+} در شروع تشکیل رسوب اول چیست؟
- (ج) در زمانی که رسوب حل پذیرتر شروع به تشکیل شدن می‌کند، غلظت آنیونی که رسوب با انحلالپذیری کمتر را به دست می‌دهد چیست؟
- ۱۵-۱۱* یون نقره به عنوان یک واکنشگر برای جداسازی I^- از SCN^- در محلولی که $M = ۶۰$ ر. نسبت به KI و $M = ۷۰$ ر. نسبت به NaSCN است در نظر گرفته می‌شود.
- (الف) چه غلظتی از Ag^+ لازم است تا غلظت I^- به 10^{-6} M را کاهش یابد؟
- (ب) غلظت Ag^+ به محلول در شروع تشکیل رسوب AgSCN چیست؟
- (ج) نسبت SCN^- به I^- هنگام شروع تشکیل رسوب AgSCN چیست؟
- (د) نسبت SCN^- به I^- هنگامی که غلظت Ag^+ به 10^{-3} M است چه خواهد بود؟
- ۱۶-۱۱* با به کارگیری 10^{-6} M Ag^+ را به عنوان معیار خارج کردن کتمی، تعیین کنید آیا موارد زیر عملی اند یا نه:
- (الف) SO_4^{2-} برای جداسازی Ba^{2+} و Sr^{2+} در محلولی که در آغاز

- M^{۱۰} است. چه گسترهای از pH برای جداسازی تمیز تشریح شده در قسمت (ب) لازم است؟
- (د) در صورتی که کنترل pH از بافری وجود نداشته باشد، pH محلول سیرشده از H_۲S چیست؟
- (ه) مقادیر $\alpha_۰$ و $\alpha_۱$ را برای H_۲S در گستره pH از ۱۰ تا ۱ رسم کنید.
- (و) محلولی حاوی H_۲S و NH_۳ است. چهار کمپلکس Cd^{۲+} با NH_۳^۰، Cd(NH_۳)^{۱+}، Cd(H_۲)^۰⁺، Cd(NH_۳)^{۲+} به طریق مرحله‌ای تشکیل می‌شود: pH از ۱۱ تا ۱۰، pH از ۱۰ تا ۹، pH از ۹ تا ۸، pH از ۸ تا ۷. انحلال‌پذیری مولار CdS را در محلول NH_۳ ۱M در ۵°C به دست آورید.
- (ز) برای همان اجزای سازنده محلول در قسمت (و)، بافرهایی با کل غلظت M^{۱۰} = ۱ از هم NH_۳ + NH_۴Cl تهیه می‌شوند. مقادیر pH عبارت‌اند از ۷، ۸، ۸.۵، ۹، ۹.۵، ۱۰ و ۱۱. انحلال‌پذیری مولار CdS در این محلولها را به دست آورید.
- (ح) برای محلولهای در قسمت (ز)، چگونه می‌توانید تعیین کنید که انحلال‌پذیری با pH در اثر تشکیل کمپلکس یا به علت اثر فعالیت افزایش می‌یابد؟

۱۱-۲۰ انحلال‌پذیری مولار TlS را به صورت تابعی از pH در گستره از ۱۰ تا ۱ pH = ۱ محاسبه کنید. مقادیر را در هر ۵°C واحد pH به دست آورید و با استفاده از تابع نقشه‌کشی Excel، انحلال‌پذیری را در برابر pH رسم کنید.

۱۱-۲۱ مسئله چالشی

(الف) انحلال‌پذیری CdS معمولاً خیلی کم است، ولی می‌تواند با پایین آوردن pH محلول افزایش یابد. انحلال‌پذیری مولار CdS را به صورت تابعی از pH از ۱۱ تا ۱ pH = ۱ محاسبه کنید. مقادیر را در هر ۵°C واحد pH به دست آورید و انحلال‌پذیری را بر حسب pH رسم کنید.

(ب) محلولی حاوی M^{۱۰} = ۱ از هم Fe^{۲+} و هم Cd^{۲+} است. یونهای سولفید به کندی به این محلول افزوده می‌شوند تا FeS را رسوب کند. تعیین کنید کدام یون ابتدا رسوب می‌کند و گستره غلظت S^{۲-} که امکان یک جداسازی تمیز از دو یون را میسر می‌سازد به دست آورید.

(ج) غلظت تجزیه‌ای H_۲S در یک محلول سیرشده با (g) H_۲S برابر

InfoTrac College Edition

برای مطالعه بیشتر، به InfoTrac College Edition، کتابخانه پژوهشی در خط خود در <http://infotrac.thomsonlearning.com>

بروید.